

PIRKANMAA

Viemme yhdessä Pirkanmaata kohti kestävästi elinvoimaista tulevaisuutta

Pirkanmaan liiton tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022

SISÄLLYS

Maakuntajohtajan esipuhe	2
Toimintakertomus	3
Luottamushenkilöhallinto	11
Varsinainen toiminta	12
Pirkanmaan liiton keskeisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2021	12
Ympäristö ja ilmasto	12
Digitalisaatio	13
Elinvoima ja uudistaminen	14
Maankäyttö ja luonnonvarat	17
Saavutettavuus ja liikenne	18
Tieto ja ennakointi	18
Viestintä	19
Sotepalvelujen kehittäminen ja sote-uudistus	20
Edunvalvonta	20
Hallinto	23
Luottamushenkilöt	27
Tilinpäätöksen liitetiedot	35
Allekirjoitukset	42

MAAKUNTAJOHTAJAN ESIPUHE

Muutoksista murroksiin

Olemme viime vuodet eläneet niin poikkeuksellisia aikoja, että superlatiivivarastoni uhkaa ehtyä. En enää oikein tiedä, miten sanoittaisi hämmästystä ja järkytystä. Vaikeiden pandemiavuosien jälkeen näimme Euroopassa vielä hyökkäyssodankin.

Sodan vaikutukset ovat säteilleet Suomeen ja Pirkanmaalle - onneksi kuitenkin vain taloudellisesti. Taloudelliset huolet ovat kuitenkin olleet merkittäviä. Ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin on Suomessa jouduttu nokatusten senkin tosiasian kanssa, että energiaa ei välttämättä ole saatavilla niin paljoa kuin sitä tarvittaisiin. Yritykset ja yksityistaloudet ovat lisäksi kamppailleet jyrkässä kulmassa kohonneen energian hinnan kanssa, ja tilanteella on ollut monenlaisia kerrannaisvaikutuksia. Rohkeus kuluttaa ja investoida on kärsinyt vakavan kolauksen, ja monet kaupan ja teollisuuden alat ovat joutuneet todellisiin murrostilanteisiin vähittäisten, hallittujen muutosten sijasta.

Tätä kirjoittaessani Eurooppa seuraa huolestuneena Yhdysvaltain pyrkimyksiä kiihdyttää protektionistisella teollisuuspolitiikallaan vihreää siirtymää. Kiinan ja Yhdysvaltain puristuksessa Euroopan on varmistettava oman, kestävänsä kasvunsa pohja. Pirkanmaalaisten yritysten ja julkisten kehittäjien osaamisille on tässä ajassa kysyntää. Mikrosirujen valmistus, vedyn tuotanto, älykkään kaupungin ratkaisut, kyberteknologia, biolääketiede ja moni muu pirkanmaalainen osaamisala on avainasemassa vastaamassa kysymykseen siitä, mitä Eurooppa lähivuosina kipeimmin tarvitsee.

Pirkanmaan liitossa on muuttuvassa tilanteessa onnistuttu kohtuullisesti ennakoimaan edellä kuvattua. Omien hankkeiden avulla tuetaan pirkanmaalaista kehittäjäyhteisöä ja elinkeinoelämää vihreän ja digitaalisen siirtymän, start up- toiminnan ja kaupunkipolitiikan kehittämisessä. Vahvaa työtä vihreän siirtymän hyväksi tehdään myös maankäytön ja liikennejärjestelmän suunnittelun parissa.

Onnistuneiden hankehakujen tuloksena hankerahoitusta onnistuttiin toimintavuonna hankkimaan poikkeuksellisen paljon suoraan Brysselistäkin. Merkittävällä rahoituspotilla tuetaan lisäksi muiden toimijoiden hankkeita. Hankehallintomme oli toimintavuonna todella lujilla työtaakan kanssa, ja eräistä helpotuksista huolimatta vaatii edelleen lisäresursseja.

Toimintavuosi oli koko liiton henkilöstölle vaativa myös monien sisäisten muutosten vuoksi. Johtajavaihdokset ja sote-hankkeiden siirtyminen hyvinvointialueelle ovat sen kaltaisia organisaation dynamiikkaan vaikuttavia asioita, että sujuessaankin ne kuormittavat henkilöstöä. Samalla liitossa opeteltiin pandemian jälkeistä uutta työarkea ja etsittiin tasapainoa etä- ja lähityön välille. Yhteisöllisyyttä oli ehditty jo kaivata, ja uuden normaalin määrittämistyö jatkuu alkavana vuonna. Haluan lämpimästi kiittää koko henkilökuntaa ponnistelustanne tässä osin hankalassa olosuhteessa. Lämmin kiitos myös sote-hankehenkilöstölle ansiokkaasta panoksestanne vaativassa muutoksessa.

Organisaatiostrategiamme valmistui syksyn aikana ja toimii lujana pohjana tarkentuvalle työyhteisön kehittämiselle. Liitto teki suunnitellulla tavalla lievästi alijäämäisen tuloksen toimintavuodelta, mitä voi näissä oloissa pitää kelpo saavutuksena. Tästä on hyvä jatkaa yhä vastuullisempaa ja yhä vaikuttavampaa työtämme.

Anna-Mari Ahonen

TOIMINTAKERTOMUS

Vuonna 2022 jäsenkuntien maksuosuudet olivat 3 522 720 € (v. 2021 3 436 800 €). Maksuosuuksia kerättiin 85 920 € enemmän kuin edellisvuonna.

Vuoden 2022 lopussa liitossa oli 5 virkaa ja 27 tointa. Henkilömäärä yhteensä projektirahoituksella olevat määräaikaiset työsuhteet mukaan luettuna oli 88.

Talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelma

Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 29.11.2021 vuoden 2022 talousarvion.

Vuoden 2022 talouden toteutumavertailun mukaiset toimintatulot olivat 8 732 812,84 €. Tämä on 773 162,84 € enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Toimintamenot olivat 8 784 105,26 €, mikä on 725 105,26 talousarviossa ennakoitua enemmän. Toimintakate on 48 057,58 € talousarviota parempi.

Talousarvion toteutuma ylittyi sekä tulojen että menojen osalta.

Tulojen osalta hankerahoitusta kirjattiin arvioitua enemmän. Merkittävin tekijä ylitoitumiseen oli sote-uudistushankkeiden nopeutuminen loppuvuotta kohden sekä tilikauden aikana alkaneet muut kehittämishankkeet. Vastaavasti menoja kertyi arvioitua enemmän.

PirSOTE -hanke siirtyi vuoden vaihteessa 2022-2023 Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Muutoksella on merkittävä vähentävä vaikutus sekä määräraha- että henkilömäärään.

Liiton muu toiminta lukuun ottamatta hankkeita toteutui suunnitellusti.

Kuntien jäsenmaksut kertyivät odotetusti.

Luottamushenkilöhallinnon tulosalueen talouden toteutuma ylitti arvioidut määrärahat, menojen ylitys on 12 839,14 €.

Varsinaisen toiminnan talouden toteutuman osalta tulojen kertymä on 773 162,84 € (+ 10 %) talousarviota suurempi. Menot ylittyivät 712 266,12 € (+ 9 %). Varsinaisen toiminnan toimintakate on 60 896,72 € talousarviota parempi.

Koko liiton toimintakate oli -51 292,42 €, mikä on 48 057,58 € talousarviota parempi.

Rahoitustuottoja ja -kuluja kertyi - 65,15 €.

Tuloslaskelma osoittaa -51 357,57 € vuosikatetta. Talousarviossa vuosikate oli - 99 350,00 €.

Poistoja ei ollut.

Investointiosa

Tilikaudella ei tehty aktivoitavia investointeja.

Tilikauden tulos ja tuloksen käsittely

Tilikauden tulos on - 51 357,57 €. Edellisvuoden tilikauden tulos oli - 33 513,08 €.

Pirkanmaan palkintorahastosta vähennettiin 7 000,00 €.

Rahastosiirtojen jälkeen alijäämäksi muodostui - 44 357,57 €.

Rahoituslaskelma

Toiminnan ja investointien rahavirta oli - 51 357,57 €. Vuonna 2021 vastaava luku oli - 33 513,08 €. Rahoituksen rahavirta oli - 1 842 989,34 € (vuonna 2021 2 146 833,73 €). Kassavarojen kokonaismuutos oli - 1 894 346,91 € (2 113 320,65 €).

Kassavarojen merkittävä vähennys johtui siitä, että sote-uudistukseen liittyvä maksatuspäätöksen tilitys maksettiin liiton tilille 31.12.2021. Tämä tilitys on edelleen tilitetty pirkanmaalaisille osatoteuttajille tammikuussa 2022. Vastaava tilitys vuodelta 2022 siirtyi helmikuulle 2023.

Tase

Pitkä- tai lyhytaikaista lainaa ei ollut.

Pitkäaikaisiin saamisiin on kirjattu liiton antamat vuokravakuudet ja pitkäaikaisiin muihin velkoihin alivuokralaissuhteisiin liittyvät liiton saamat vuokravakuudet.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarviossa asetettua tavoitteiden asettelua on tarkennettu ja aikataulutettu tehtäväaluekohtaisesti. Tehtäväalueen / ryhmän työhjelmien ja niiden toteutuksen varattujen määrärahojen seuranta on vuoden mittaan hoidettu virkatyönä johtoryhmässä sekä tehtäväalueen johtajien ja maakuntajohtajan keskinäisissä neuvotteiluissa.

Talousarvion toteutuma on raportoitu kolmannesvuosittain maakuntahallitukselle. Varsinaista sijoitustoimintaa tilikauden aikana ei ole.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei ole ollut virheitä tai rikkomuksia.

Riskienhallinnan järjestäminen

Liiton riskiarviointi on läpikäyty ja päivitetty vuoden 2021 aikana.

Johtavat viranhaltijat tunnistavat, arvioivat ja priorisoivat vuosittain vastuualueensa keskeisimmät riskit.

Yhtenä merkittävimmistä riskeistä on tunnistettu tiedonhallintaan liittyvät riskit. Tilikauden aikana jatkettiin tietoturvaan ja -suojaan liittyviä toimenpiteitä ja saatettiin loppuun liiton ICT-järjestelmien käyttöönotto ulkoiselta palveluntuottajalta riskien pienentämiseksi.

Tilikaudella ei toteutunut merkittäviä riskejä.

Omaisuuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tilikauden aikana ei hankittu eikä luovutettu omaisuutta.

Sopimustoiminta

Hallintosäännön mukaan liiton sopimukset allekirjoittavat maakuntajohtaja tai hallintojohtaja. Sopimukset perustuvat maakuntahallituksen, maakuntajohtajan tai tehtäväalueiden johtajien ao. päätöksiin.

Liiton hallinnoimien projektien osalta sopimukset ja sitoumukset allekirjoittaa ko. tehtäväalueen johtaja lukuun ottamatta työsopimuksia.

Sopimusten hallinta on keskitetty hallintoryhmän arkistosihteerille. Liitossa on sopimustenhallintaohjelmisto.

Sopimuksia valmisteltaessa tarkistetaan, että sopimuskumppanin verot ja työnantajamaksut on suoritettu. Pidemmässä sopimussuhteissa tarkistus suoritetaan vuosittain.

TULOSLASKELMA	v. 2022	v. 2021
MYYNTITUOTOT	3 544 144,31	3 464 332,38
TUET JA AVUSTUKSET	4 435 075,70	3 293 465,66
MUUT TOIMINTATUOTOT	663 466,45	591 615,81
TOIMINTATULOT	8 642 686,46	7 349 413,85
PALKAT JA PALKKIOT	-4 752 200,81	-4 086 640,99
ELÄKEMAKSUT	-905 834,99	-790 981,29
MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-130 549,68	-120 740,57
HENKILÖSTÖMENOT YHTEENSÄ	-5 788 585,48	-4 998 362,85
PALVELUJEN OSTOT	-1 535 033,80	-1 294 536,70
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-99 970,67	-49 467,82
VUOKRAT	-828 374,43	-721 899,30
MUUT MENOT	-442 014,50	-319 695,43
TOIMINTAKULUT	-8 693 978,88	-7 383 962,10
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-51 292,42	-34 548,25
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
MUUT RAHOITUSTUOTOT	36,65	1 092,55
MUUT RAHOITUSKULUT	-101,80	-57,38
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-65,15	1 035,17
VUOSIKATE	-51 357,57	-33 513,08
TILIKAUDEN TULOS	-51 357,57	-33 513,08
VARAUSTEN VÄHENNYS	7 000,00	7 000,00
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-44 357,57	-26 513,08
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	99 %	99 %
Vuosikate/poistot, %	ei poistoja	ei poistoja

Sisäiset erät eliminoitu

RAHOITUSLASKELMA 1.1.2022 - 31.12.2022

Rahavirta/toiminta	Toteutuma 2022	Toteutuma 2021
Tulorahoitus		
Vuosikate	-51 357,57	-33 513,08
Toiminnan ja investointien rahavirta	-51 357,57	-33 513,08
Rahoitus		
Oman pääoman muutokset	0,00	5 351,74
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-66 971,98	2,40
Saamisten muutokset	-2 456 326,45	-663 964,72
Korottomat velat	680 309,09	2 805 444,31
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 842 989,34	2 146 833,73
Rahoituksen rahavirta	-1 842 989,34	2 146 833,73
Rahavarojen muutos	-1 894 346,91	2 113 320,65
Rahavarat 31.12.	1 442 218,54	3 336 565,45
Rahavarat 1.1	3 336 565,45	1 223 244,80
Rahavarojen muutos	-1 894 346,91	2 113 320,65
Kassan riittävyys, pv	60	164

TASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	6 948,00	6 948,00
Pysyvät vastaavat	6 948,00	6 948,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	7 807 470,65	9 596 107,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	163 100,00	162 540,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	-5 660,14	12 365,34
Muut saamiset	4 812 423,67	2 246 850,40
Siirtosaamiset	5 161,54	96 942,88
Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset	1 442 218,54	3 336 565,45
Vaihtuvat vastaavat	6 417 243,61	5 855 264,06
Vastaavaa	14 231 662,26	15 458 319,68
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	846 379,61	846 379,61
Muut omat rahastot	286 199,67	293 199,67
Edellisten tilikauden yli/alijäämä	573 411,28	599 924,36
Tilikauden yli/alijäämä	-44 357,57	-26 513,08
Omapääoma	1 661 632,99	1 712 990,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut toimeksiantojen pääomat	7 740 524,27	9 596 133,21
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Muut velat	118 707,52	118 707,52
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot		
Ostovelat	496 010,75	253 292,56
Muut velat	163 883,84	141 040,97
Siirtovelat	4 050 902,89	3 636 154,86
Lyhytaikainen	4 710 797,48	4 030 488,39
Vieras pääoma	4 829 505,00	4 149 195,91
Vastattavaa	14 231 662,26	15 458 319,68
Omavaraisuusaste %	12 %	11 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	56 %	56 %
Kertynyt ylijäämä (1000 €)	529	573
Lainat ja vastuut (€)	1 334 930	1 880 896

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 1.1.2022-31.12.2022

	Tp 2021	Ta 2022	Tot 2022	poikkeama	%
MYYNTITUOTOT	3 464 332,38	3 522 720,00	3 544 144,31	21 424,31	100,6
TUET JA AVUSTUKSET	3 463 797,42	3 761 930,00	4 525 202,08	763 272,08	120,3
MUUT TULOT	623 244,00	675 000,00	663 466,45	-11 533,55	98,3
TOIMINTATULOT	7 551 373,80	7 959 650,00	8 732 812,84	773 162,84	109,7
PALKAT JA PALKKIOT	-4 086 640,99	-4 375 370,00	-4 752 200,81	376 830,81	108,6
ELÄKEMAKSUT	-790 981,29	-827 510,00	-905 834,99	78 324,99	109,5
MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-120 740,57	-173 720,00	-130 549,68	-43 170,32	75,1
HENKILÖSTÖMENOT YHTEENSÄ	-4 998 362,85	-5 376 600,00	-5 788 585,48	411 985,48	107,7
PALVELUJEN OSTOT	-1 464 868,46	-1 538 200,00	-1 625 160,18	86 960,18	105,7
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-49 467,82	-52 300,00	-99 970,67	47 670,67	191,1
MUUT MENOT	-1 073 222,92	-1 091 900,00	-1 270 388,93	178 488,93	116,3
TOIMINTAKULUT	-7 585 922,05	-8 059 000,00	-8 784 105,26	725 105,26	109,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-34 548,25	-99 350,00	-51 292,42	48 057,58	
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	1 035,17	0,00	-65,15	65,15	
VUOSIKATE	-33 513,08	-99 350,00	-51 357,57	47 992,43	
TILIKAUDEN TULOS	-33 513,08	-99 350,00	-51 357,57	47 992,43	
RAHASTOJEN VÄHENNYS	7 000,00	7 000,00	7 000,00	0,00	
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-26 513,08	-92 350,00	-44 357,57	47 992,43	

Investoinnit	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutuma 2022	poikkeama
Hanke				
kalusto / ICT-laitteet	0,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00
yhteensä	0,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00
Luottamushenkilöhallinto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutuma 2022	poikkeama
Toimintatulot	0	0	0	0
Toimintamenot	-175 904,17	-186 370,00	-199 209,14	12 839,14
Netto +/-	-175 904,17	-186 370,00	-199 209,14	12 839,14
Varsinainen toiminta	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutuma 2022	poikkeama
Toimintatulot	7 551 373,80	7 959 650,00	8 732 812,84	773 162,84
Toimintamenot	-7 410 017,88	-7 872 630,00	-8 584 896,12	712 266,12
Netto +/-	141 355,92	87 020,00	147 916,72	60 896,72

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuuston kokoonpano vastaa maakunnan kunnallisvaalien tulosta poliittiselta jakaumaltaan. Jokaisesta jäsenkunnasta on valtuutettuja asukasluvun mukaan kutakin alkavaa 10 000 asukasta kohden yksi, kuitenkin enintään kolmasosa koko valtuuston lukumäärästä.

Maakuntavaltuusto kokoontui 30.5.2022. Se hyväksyi liiton tilinpäätöksen vuodelta 2021.

Kokouksessa 28.11.2022 maakuntavaltuusto hyväksyi liiton strategian vuosille 2023 - 2027 ja talousarvion vuodelle 2023.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitukseen kuuluu 11 jäsentä. Kokouksiin osallistuvat lisäksi maakuntavaltuuston puheenjohtajat.

Maakuntahallitus kokoontuu pääsääntöisesti neljän viikon välein normaaleihin päätöksentekokokouksiin. Vuonna 2022 maakuntahallitus kokoontui 11 kertaa.

Pirkanmaan liiton ilmasto- ja hiilineutraalisuustyötä on vahvistettu perustamalla maakuntahallituksen yhteyteen ympäristö- ja ilmastojaosto. Se kokoontui vuoden aikana kolme kertaa valmistelemaan ilmastoteemaisia aloitteita ja suuntaamaan valmistelua tässä kokonaisuudessa.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan kuuluu 5 jäsentä. Lautakunnan kaikki jäsenet ja varajäsenet ovat maakuntavaltuuston jäseniä. Vuonna 2022 tarkastuslautakunta kokoontui 7 kertaa.

Kuntalain edellyttämät sidonnaisuusilmoitukset löytyvät osoitteesta: [Pirkanmaan liitto ja päätöksenteko - Pirkanmaan liitto](#)

Luottamushenkilöhallinto

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutuma 2022	poikkeama
Toimintatulot	0	0	0	0
Toimintamenot	-175 904,17	-186 370,00	-199 209,14	12 839,14
Netto +/-	-175 904,17	-186 370,00	-199 209,14	12 839,14

VARSINAINEN TOIMINTA

Pirkanmaan liitto edistää toiminnallaan Pirkanmaan ja sen kuntien elinvoimaa ja yhteistyötä sekä huomioi siinä kuntien erilaiset lähtökohdat.

Pirkanmaan liiton keskeisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022

Pirkanmaan liitto laati itselleen **strategian** vuonna 2022. Työ aloitettiin virallisesti elokuussa 2022 ja valmis strategia hyväksyttiin maakuntavaltuuston kokouksessa 28.11.2022. Strategian laatiminen oli intensiivinen prosessi, jonka aikana johtoryhmä käsitteli sisältöä viikoittain ja maakuntahallitus kuukausittain. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin aiheesta keskustelutilaisuuksia sekä kirjallinen kuuleminen. Valtuustolle järjestettiin erillinen iltakoulu. Lisäksi omistajakuntien ääntä kuultiin Pirkanmaan johtajakokouksen kautta. Strategian toimeenpano etenee vuonna 2023.

Pirkanmaan **maakuntaohjelma** 2022 - 2025 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa marraskuun lopussa 2021. Käynnistimme sen toimeenpanon vuonna 2022. Maakuntaohjelman toteuttaminen on Pirkanmaan toimijoiden yhteinen tehtävä. Olemme kannustaneet ja edistäneet toteuttamista. Uuden ohjelmakauden hankkeita on valmisteltu ja käynnistetty eri rahoitusvälineitä hyödyntäen.

Pirkanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 käynnistämä **vaihemaakuntakaavan** osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) oli nähtävillä touko-kesäkuussa. Siinä määritetään kaavatyölle tavoitteet, osallistumisen raamit, aikataulu sekä alustava lista tarvittavista selvityksistä. Vaihemaakuntakaavan teemoiksi päätettiin elonkirjo ja energia. Tarvittavat selvitykset on aloitettu.

Käynnistimme **Innokaupungit**-ohjelmakokonaisuuden kansallisen koordinaatiotoiminnan. Tehtävän hoitamiseksi solmittiin Pirkanmaan liiton ja työ- ja elinkeinoministeriön välinen sopimus, valmisteltiin ja käynnistettiin tehtävän edellyttämä kehittämishanke, toteutettiin kansallisten vetovastuuhankkeiden haku sekä luotiin koordinaation operatiivinen toimintamalli.

Vahvistimme **vihreän ja digitaalisen siirtymän** sekä **innovaatiotoiminnan** edellytyksiä yhteistyössä alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten ohjelmien ja toimijoiden kanssa. Laadimme Pirkanmaalle uuden energiastrategian. Kokosimme digitaalisen siirtymän tavoitteet asettavan digikompassin ja aloitimme sen toimeenpanon käynnistämällä siruosaamiskeskuksen valmistelun. Haimme ja pääsimme pilottilueeksi EU-komission Circular Cities and Regions (CCRI)- ohjelmaan EU-rahoituksen ja investointien lisäämiseksi. Haimme maakunnan strategisiin painopisteisiin liittyviä viittä uutta Interreg-rahoitteista hanketta, joista kaikki saivat positiivisen rahoituspäätöksen, ja toteutimme jo käynnissä olleet kansainväliset yhteistyöhankkeet suunnitellusti.

Ympäristö ja ilmasto

Pirkanmaalla ymmärretään ympäristö- ja ilmastoasioiden painoarvo alueen kehittämisessä. Edistämme fossiilitonta energiantuotantoa, kestävää kiertotaloutta ja luonnon hyvinvointia. Meidän tavoitteemme on olla hiilineutraali maakunta vuoteen 2030 mennessä.

Ilmastonmuutokseen vastaaminen niin hillinnän kuin sopeutumisen keinoin on keskeinen osa maakuntaohjelmaa, maakuntakaavaa, liikennejärjestelmätyötä ja älykkään erikoistumisen strategiaa. Maakunnan liiton lakisääteisten suunnittelutehtävien lisäksi Pirkanmaalla on muitakin merkittäviä keinoja ilmastotyön edistämiseen, kuten alueellinen hiilineutraaliustiekartta, energiastrategia ja erilaiset toimenpideohjelmat.

Valmistelimme laajassa sidosryhmäyhteistyössä Pirkanmaan energiastrategian, jonka luonnos lähetettiin lausunnoille joulukuussa 2022. Energiastrategia tarkentaa Pirkanmaan hiilineutraaliustavoitteita ja antaa maakunnan toimijoille yhteisen suunnan energiajärjestelmän kehittämiseksi sekä alan TKI-toiminnan edistämiseksi.

Haimme menestyksellisesti kolmea Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 -tiekartan ja energiastrategian toimeenpanoa tukevaa Interreg-hanketta. Hankkeilla edistetään energiayhteisöjen syntymistä (Rec4EU -hanke), muovien kiertotaloutta (Plastix -hanke) sekä kansalaisyhteiskunnan osallistumista kestävien toimintamallien suunnitteluun kunnissa (WeMakeTransition -hanke). Lisäksi käynnistimme Pirkanmaan vetytalouden aktivaattori -hankkeen, joka toteutetaan yhteistyössä Tampereen korkeakouluyhteisön ja Tampereen kaupungin kanssa.

Pirkanmaan hiilineutraalitiekartan seuranta aloitettiin osana Canemure -hanketta keräämällä toimeenpanotietoja haastattelemalla Pirkanmaan kunnat. Tämän ja olemassa olevien indikaattoritietojen pohjalta suunniteltiin liikennevalomalli kuvaamaan etenemistä tiekartan kuudessa päästövähennyksessä. Lisäksi osana CircWaste -hanketta julkaisimme kuntien kiertotaloustyötä tukevan työkirjan.

Pirkanmaa haki liiton koordinoimana menestyksellisesti EU-komission Circular Cities and Regions (CCRI) -ohjelman pilottialueeksi. Yhtenä 12 pilottialueesta Pirkanmaan toimijat saavat räätälöityä tukea investointi- ja kehittämiskokonaisuuksien muodostamiseen ja EU-rahoituksen valmisteluun. Lisäksi CCRI tarjoaa tukea ja tietoa kiertotalouden indikaattorien kehittämiseen. Pirkanmaan pilotoinnin ja kehittämisen kohteena on maakunnallinen kiertotalouden kehittämisskeskus, jonka tehtävä on auttaa kuntia erityisesti infrarakentamisen ja talonrakentamisen teemojen parissa.

Kokosimme maakunnan yhteisen valmistelun Pirkanmaan osallistumiseksi Ympäristöministeriön ja Työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimaan vähähiilisen kiertotalouden green dealiin. Green dealin tavoitteena on yhteiskehittää teemakohtaiset kiertotalouden tavoitteet ja eri alueille soveltuvat toimenpiteet tutkittuun tietoon perustuen. Yhteiskehittämiseen lähti yhteensä yli 80 toimijaa ympäri Suomea.

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on keskeinen suunnittelukysymys. Keväällä 2022 Pirkanmaalle valmistui Suomen ensimmäinen alueellinen luonnon monimuotoisuusohjelma. Pirkanmaan LUMO-työ jatkui tästä toimenpidesuunnitelman laadinnalla, joka valmistui joulukuussa. Vuoden loppupuolella työ Pirkanmaan liitossa painottui 26.1.2023 pidettävän lanseeraustilaisuuden suunnitteluun. Pirkanmaan LUMO-työtä on tehty yhdessä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Pirkanmaan liiton rahoituksella työn sidosryhmätilaisuuksien fasilitoinneissa on käytetty myös konsulttiapua.

Ympäristö- ja ilmastotyön äärellä toimii lukuisia yhteistyöverkostoja, joissa olemme toimineet sekä koordinaattorin ja koollekutsujan että osallisen rooleissa.

Digitalisaatio

Pirkanmaalle muodostettiin liiton koordinoimana digitaalisen siirtymän kokonaisvaltainen tavoitteisto EU:n digitaalisen kompassin mallin mukaisesti. Työ toteutettiin EU:n yhteisen tutkimuskeskuksen JRC:n Science Meets Regions -ohjelman osarahoituksella ja S34Growth -hankkeen tuella. Vuoteen 2030 yltävät tavoitteet kattavat liiketoiminnan digitalisaation, digitaalisen infrastruktuurin ja äärikiteknologiat, digitaaliset taidot ja digitaaliset julkiset palvelut.

Haimme menestyksellisesti kahta digikompassitavoitteiden saavuttamista tukevaa Interreg -hanketta. Hankkeet tukevat yrityksiä palvelevien digitaalisten innovaatiohubien muodostamista (BestDIH -hanke) sekä tutkimustiedon kaupallistamista (Viaduct -hanke).

Osallistuimme aktiivisesti työ- ja elinkeinoministeriön Tekoäly 4.0 -ohjelman asiantuntijatyöryhmiin sekä Suomen kansallisen digitaalisen kompassin laatimiseen.

Digitalisaation kärkihankkeena panostimme mikrosiruteknologiaan vaikuttamalla sitä koskevan kehittämiskokonaisuuden alueelliseen, kansalliseen ja EU-tason valmisteluun. Alueellisen valmistelun tavoitteena on synnyttää Suomeen Pirkanmaalle sijoittuva EU:n sirusäädöksen mahdollistama siruosaamiskeskus, joka vauhdittaa laajasti teknologiateollisuuden uudistumista ja lisää TKI-toimintaa ja korkean tuottavuuden yrityskasvua. Osaamiskeskuksen yhteydessä toimisi myös innovaatiotoimintaa tukeva pilot-valmistuslinja.

Toimeenpanimme Suomen kestävän kasvun ohjelmaan sisältyvää laajakaistarakentamisen tukihanketta, jonka puitteissa käynnistyi kolme uutta hanketta.

Elinvoima ja uudistaminen

Pirkanmaan maakuntaohjelma 2022 - 2025 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa marraskuun lopussa 2021. Käynnistimme sen toimeenpanon vuonna 2022.

Pirkanmaan kehittäminen perustuu maakuntaohjelman viiteen missioon

1. Pirkanmaalla tehdään osaamisesta ja tiedosta arvoa
2. Pirkanmaalla liiketoiminta uudistuu ja kasvaa vastuullisesti
3. Pirkanmaalla kukaan ei syrjäydy
4. Pirkanmaalla asutaan ja liikutaan kestävästi
5. Pirkanmaa vahvistuu kansainvälisyydestä

ja älykkään erikoistumisen strategian neljään kärkeen:

1. Vastuullisesti uudistuva teollisuus ja hallittu kestävyysmurros
2. Älykkäät ja kestävät yhdyskunnat
3. Hyvinvoinnin teknologiat ja palvelut
4. Kulttuuri ja digitaalinen elämystalous

Uuden ohjelmakauden hankkeita on valmisteltu ja käynnistetty eri rahoitusvälineitä hyödyntäen. Olemme valmistelleet hankkeiden seurantaan työkalua, jolla voidaan kuvata maakunnan hankkeiden ja kehittämisrahoituksen kokonaisuutta.

Vuonna 2022 oli käynnissä yhteensä 70 Pirkanmaan liiton rahoittamaa rahoituspäätöksen saanutta hanketta. Hankkeiden kokonaiskustannusarviot olivat yhteensä 23 miljoonaa euroa ja Pirkanmaan liiton rahoitusosuus hankkeille yhteensä 16 miljoonaa euroa. Hankkeista 47 oli EAKR-hankkeita ja 23 kansallisella kehittämisrahoituksella rahoitettuja hankkeita. Edellä mainituista hankkeista uusina hankkeina rahoituspäätöksen vuonna 2022 sai yhteensä 21 hanketta.

Ensimmäiset uuden aluekehityslainsäädännön mukaiset aluekehittämiskeskustelut maakuntien ja valtio-osapuolen välillä järjestettiin helmikuussa 2022. Yhteistyömenettelyn vuosikelloon kuuluu aluekehityksen tilannekuvan päivitys sekä seuranta-keskustelu, jotka toteutimme syksyllä 2022.

Pirkanmaan aluekehityskeskustelun painopisteiksi sovimme valtioneuvoston kanssa maakuntaohjelman mukaisesti teollisuuden kaksoisiirtymän, luovan talouden sekä työvoiman saatavuuden ja ennakoivan osaamisen. Keskustelun

perusteella laadimme yhteistyöasiakirjan, jonka toteuttamiseen TEM osoitti Pirkanmaan liitolle 1,2 miljoonaa euroa alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman edistämisen AKKE-rahoitusta. Ensimmäiset ALKE-keskustelun teemoihin kytketyt hankkeet saimme rahoitusvalmisteluun syksyllä 2022.

Käynnistimme ohjelmakauden 2021 - 2027 alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva- ja osaava Suomi" toteuttamisen Pirkanmaalla. Ohjelmatyön aloitus viivästyi kuukausilla, koska TEM:n teettämä ohjelman EURA-hallintajärjestelmä avautui käyttöön vasta toukokuussa. Järjestelmää ei saatu täysin toiminnalliseksi vuoden 2022 aikana.

Pirkanmaan liiton ensimmäinen EAKR-haku oli auki 12.5 - 15.8.2022. Rahoitusta haettiin yhteensä kuudelle hankkeelle, joista neljä eteni myönteiseen rahoitusvalmisteluun. EU- ja valtion rahoitusta oli haettavana yhteensä 3,2 miljoonaa euroa, joista osan siirrämmme käytettäväksi tuleviin hakuihin.

Ohjelmakauden 2021 - 2027 uusi elementti on oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF), jonka tavoitteena Suomessa on turpeen energiakäytöstä luopumisen aiheuttamien haasteiden helpottaminen. Pirkanmaalla JTF-rahoitus on käytössä neljän kunnan, Parkanon, Virtain, Kihniön ja Punkalaitumen, alueella. Johdimme Pirkanmaan JTF-suunnitelman valmistelua. Suunnitelma hyväksyttiin EU-komissiossa vuoden 2022 lopulla. Aloitamme ohjelman toteuttamisen yhdessä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa keväällä 2023.

Vastaamme edelleen myös päättyvän ohjelmakauden 2014 - 2020 hankkeiden hallinnosta ja maksatuksista kaikkien Länsi-Suomen maakuntien alueella. Vanhan ohjelmakauden hankkeiden maksatukset ovat jatkuneet erittäin työllistävinä. Saimme maksatuksiin lisävoimaa yhteistyösopimuksella Hämeen ELY-keskuksen kanssa.

Toimimme Tampereen kaupungin ekosysteemisopimusta toteuttavien hankkeiden rahoittajaviranomaisena. Järjestimme ensimmäisen rahoitushaun kesäkuussa 2022. Hakuun jätettiin viisi hakemusta, jotka kaikki etenivät myönteiseen rahoitusvalmisteluun. Olemme tehneet päätöksen rahoittaa hankkeet, mutta EURA-järjestelmän keskeneräisyyden vuoksi virallisia rahoituspäätöksiä ei ole voitu vielä tehdä.

Toimimme myös kaikkien Suomen ekosysteemisopimuskaupunkien yhteisen Inno-kaupungit -ohjelmakokonaisuuden koordinaattorina ja kansallisten vetovastuu-hankkeiden rahoittajaviranomaisena. Vetovastuu-hankkeiden rahoitushaku järjestettiin kesäkuussa 2022. Hakemuksia tuli kymmenestä ryhmähankkeesta, joista kuusi eteni myönteiseen rahoitusvalmisteluun.

Menestyimme erinomaisesti kansainvälisen kehittämisrahoituksen hakemisessa maakuntaan. Kaikki viisi Interreg-rahoitushakemusta, joihin osallistuimme, hyväksyttiin. Pirkanmaan liiton osuus hankkeiden rahoituksesta on yhteensä 1,2 miljoonaa euroa.

Maakuntahallitus asetti maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kokouksessaan 20.12.2021. Uusi yhteistyöryhmä kokoontui neljä kertaa vuonna 2022. Yhteistyöryhmän toimintaa on kehitetty siten, että se linjaa maakunnan kehittämis-, ohjelma- ja hankepolitiikkaa ja antaa lausunnon vain suurimmista ja merkittävimmistä hankkeista, Vuosisuunnitelman mukaisesti yhteistyöryhmän kokousteemoja 2022 olivat ryhmän vuosikello, rahoitusvälineet, kokonaisturvallisuus ja osaavan työvoiman saatavuus. Yhteistyöryhmän sihteeristö kokoontui kuusi kertaa.

Olemme tarjonneet alustan Pirkanmaan koulutusryhmän toiminnalle. Koulutusryhmän toimikausi päättyi vuoden 2022 lopussa, mutta nimeämme ryhmän uudelle toimikaudelle 2023-2024 osallistuvien organisaatioiden esityksestä. Pirkanmaan koulutusryhmän tehtävänä on parantaa osaamisen kohtaantoa työmarkkinoilla tukemalla koulutuksen alueellista kehittämistä ja yhteistyötä jatkuvassa oppimisessa.

Olemme valmistelleet jatkuvan oppimisen visio- ja strategiatyön laajalla yhteistyöllä. Olemme koordinoineet työtä yhdessä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa. Pirkanmaan koulutusryhmä on osallistunut työhön. Maakuntahallitus hyväksyi strategian 19.9.2022. Strategia toimii tukena eri organisaatioiden tehdessä omia jatkuvaa oppimista koskevia linjauksiaan ja vahvistaa alueen toimijoiden keskinäistä yhteistyötä.

Olemme toimineet Pirkanmaan yhdyspintana Opetushallituksen sekä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) käynnistämässä osaamisen ennakkoinnin alueellistamisen prosessissa. Pirkanmaan koulutusryhmä on osallistunut työhön.

Osallistuimme Pirkanmaan turvallisuusklusterin koordinaatioon yhdessä Business Tampereen ja Tampereen yliopiston kanssa, sovitun työnjaon mukaisesti keskitetyen klusterin yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseen. Valmisteltiin klusterin jäsenten kanssa vaikuttamistyön toimintamalli ja tunnistettiin alustavasti keskeisiä yhteisen vaikuttamisen teemoja, joiden edistämistä jatketaan maakunnan turvallisuusosaamisen entistä paremmaksi hyödyntämiseksi.

Edistimme uusien kumppanuuksien rakentumista yritysten, kuntien ja korkeakoulujen välillä rahoittamalla hankkeita ja osallistamalla itse verkostotyöhön.

Käynnistimme Innokaupungit -ohjelmakokonaisuuden koordinaation yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Toimimme ohjelman operatiivisessa sihteeritöissä ja ohjausryhmän jäsenenä, muodostimme ekosysteemissopimuskaupunkien ja niiden rahoittajien yhteistyöfoorumit, viestimme ohjelman toteutuksesta, toteutimme kansallisten vetovastuuhankkeiden haun ja hankimme ohjelman vaikuttavuutta ja viestintää tukevat asiantuntijapalvelut.

Suunnitelma Pirkanmaan vetytalouden kehittämishankkeeksi laadittiin yhteistyössä Tampereen kaupungin ja Tampereen yliopiston kanssa. Yhteishanke käynnistyi AKKE -rahoituksella marraskuussa 2022. Hankkeen toteuttamiseksi Pirkanmaan liitto liittyi kansalliseen Both2nia -vetyverkostoon sekä EU:n Vanguard -alueverkoston vetypilottiin.

Paransimme tutkimus-, kehitys- ja innovaatioympäristöjen tavoitettavuutta ja käytettävyyttä yrityksille S34Growth- ja InnoHeis -hankkeiden avulla. Tuimme yhteistyön laajentumista ja TKI-infrojen kytkeytymistä toisiinsa myös kansainvälisesti.

Osallistuimme Tampereen startup-allianssin toimintaan ja haimme menestyksellisesti allianssin kyvykkyksiä vahvistavan Interreg-hankkeen (Viaduct-hanke).

Pirkanmaan TKI-politiikan ja -toimijoiden kykyä edistää vastuullisia ratkaisuja lisättiin Marie, TetRRIS- ja Co-Change -hankkeiden toimenpiteillä. Osallistuimme Tampereella järjestetyn kansainvälisen High Level Forum -innovaatiokonferenssin suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä Tampereen kaupungin, VTT:n, Dimecc Oy:n ja Tampereen yliopiston kanssa. Vastuullisuus oli yksi tapahtuman pääteemoista.

Vientivetoiselle Pirkanmaalle on tärkeää varmistaa sekä tavaroiden että työvoiman liikkuminen sujuvasti ja tehokkaasti. Saavutettavuutta kehitetään elinkeinoelämän tarpeet tunnistaen. Keskeisiä yhteisiä tavoitteita ovat pääväylien (tiet ja radat) suunnittelun ja toteutuksen vauhdittaminen sekä solmupisteiden ja keskeisten logistiikka-alueiden yhteiskehittäminen. Näitä tavoitteita on edistetty edunvalvontatyöllä ja liikennejärjestelmäsuunnitelman sisällöissä.

Maankäyttö ja luonnonvarat

Vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 12.5.-23.6.2022. Palautetta saatiin runsaasti. Pirkanmaan kunnista 15 antoi lausunnon tai totesi, ettei heillä ollut huomautettavaa suunnitelmasta tai tarvetta lausua siitä. Viranomaisilta tai niihin verrattavilta keskeisiltä toimijoilta saatiin 16 lausuntoa ja 12 ilmoitusta, että eivät jätä lausuntoa. Aasukkaat, yhdistykset ja yritykset jättivät 67 palautetta. Pirkanmaan ELY-keskus antoi lausuntonsa vaihemaakuntakaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun yhteydessä, joka pidettiin 23.8.2022. Maakuntahallitus antoi vastineen saatuun palautteeseen 17.10.2022. Laadittavan vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea pirkanmaalaisen luonnon monimuotoisuutta ja elonkirjoa sekä vahvistaa edellytyksiä kestäväälle energiantuotannolle maakunnan alueella. Vaihekaavatyölle on avattu verkkosivut ja aluetietopalveluun rakennettiin matalan kynnyksen palautekanava. Vaihemaakuntakaavalle perustettiin ohjausryhmä, joka kokoontui ensimmäiseen kokoukseensa vuonna 2022.

Vaihemaakuntakaavan suunnittelua varten on tehty taustoittavia tarkasteluita ja selvityksiä sekä omana työnä että ulkopuolista apua käyttäen. Erillisiä selvityksiä on laadittu seuraavista aiheista:

1. Tuulienergia (Näkyvyysanalyysi, näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet)
2. Suositut luontokohteet (verkkokysely ja some-louhinta)
3. Uhanalaisaineiston jalostaminen maakuntakaavan käyttötarkoitukseen (jatkuu vuonna 2023)

Lisäksi suunnittelutyössä on tarkasteltu muun muassa elonkirjon osalta ylimaakunnallisia ekologisia yhteyksiä, luonnonsuojelumerkintöjen ajantasaisuutta sekä väylien estevaikutuksia, ja energian osalta turvetuotannon käsittelyä maakuntakaavassa, aurinkoenergian ohjaustarvetta sekä sähköverkon kehitystarpeita. Selvitykset jatkuvat ja täydentyvät kaavatyön edetessä vuonna 2023. Loppuvuodesta haettiin ja saatiin ympäristöministeriöltä tukipäätös liittyen tuulienergiakokonaisuuden jatkoselvityksiin.

Vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman palautteessa nousi esiin toiveita käsitellä myös kaupan ohjausta. Kaupan ohjauksesta maakuntakaavassa teetettiin esiselvitys, joka valmistui vuoden lopussa. Sen pohjalta nousevat seuraavat askeleet jatkuvat vuonna 2023.

Oman suunnittelun lisäksi käynnissä on ollut runsaasti lainsäädännön ja muiden ohjeistusten kansallisia kehityshankkeita. Kehittyvä ja aktiivinen maakunta on vahvasti mukana valtakunnallisessa kehitystyössä sekä osallistujana että kommentoijana. Asiantuntijamme ovat osallistuneet työpajoihin, kommentoineet luonnoksia, osallistuneet ohjausryhmiin ja esiintyneet valtakunnallisissa tilaisuuksissa kommentoimassa keskeisiä hankkeita. Olemme olleet näkyvästi mukana muun muassa maakuntakaavamääräyksiin, kaavoituksen digitalisaatioon sekä aluerakenteen kehityskuvaan liittyvissä kansallisissa kehityshankkeissa. Pirkanmaa on kasvava ja kehittyvä maakunta, jossa tulevaisuutta luodaan määrätietoisesti eteenpäin katsoen.

Pirkanmaan ampumaratojen kehittämissuunnitelman päivitys saatiin hyvin alkuun. Keskeiset tiedot nykytilasta on kartoitettu ja merkittävimmät toimijat on kutsuttu koolle. Kehitystyö jatkuu vuonna 2023.

Maakuntakaavan toteutumista varmistetaan lausunnotonmenettelyn ja vahvan vuoro-vaikutuksen kautta. Toimimme asiantuntijajäsenenä lukuisissa erilaisissa yhteistyöryhmissä suunnittelun eri teema-alueilla. Esimerkkeinä mainittakoon vesihuollon yhteistyö sekä kulttuuriympäristöjen yhteistyöryhmä.

Vuonna 2022 vastaanotettiin noin 300 maankäyttöä, liikennettä, ympäristöä tai luonnonvarojen käyttöä koskevaa lausuntopyyntöä. Kustakin lausuntopyyntöstä tehtiin lausuntotarpeen arviointi, jonka pohjalta lausunto annettiin noin 100 lausuntopyyntöön. Liiton asiantuntijat osallistuivat myös yleiskaavoja ja merkittäviä asemakaavoja koskeviin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin viranomais- ja työneuvotteluihin sekä muihin maankäytön suunnitteluun liittyvien hanke- ja ohjausryhmien toimintaan.

Saavutettavuus ja liikenne

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma asetettiin nähtäville ja sen hyväksymispäätös tullaan tekemään vuonna 2023. Suunnitelmaa laadittaessa kuultiin laajasti sidosryhmiä jo ennen selvityksen valmistumista. Tämä hidasti aikataulua, mutta rikasti suunnitelman sisältöä. Toimenpidesuunnitelman laadinta jatkuu vuonna 2023. Liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin asiantuntijapalvelua.

Pirkanmaan liitto on ollut tiiviisti mukana Länsi-Suomen liikennestrategiayhteistyössä sekä siihen liittyvissä edunvalvonnallisissa kokonaisuuksissa.

PriMaaS -hankkeessa edistetään kansainvälisessä yhteistyössä vähäpäästöisen liikkumispalveluiden leviämistä ja käyttöönottoa sekä luodaan eurooppalaista näkemystä MaaS -konseptista (liikenne palveluna). Pirkanmaan liitto on yksi hankkeen kymmenestä partnerista. Hankkeen aktiivivaihe päättyi vuonna 2022 ja liiton esittämä toimintasuunnitelma hyväksyttiin. Työ jatkuu seurantavaiheessa vuodelle 2023.

Ratojen kehittäminen on vahvasti esillä niin Pirkanmaalla kuin muuallakin Suomessa. Liitto on toiminut erilaisissa rooleissa muun muassa pääradan, Porin radan, Turun radan, Tampereen seudun lähijunaliikenteen kuin Suomiradankin selvityksissä ja yhteistyössä.

Pirkanmaan luonnonvaraterminaaliryhmä jatkoi kokoontumisiaan Pirkanmaan liiton koollekutsumana. Sen sijaan liityntäpysäköinnin kehittämisryhmälle ei ole enää nähty tarvetta. Liitto on osallistunut muun muassa Pirkanmaan henkilöliikennetyöryhmän toimintaan sekä kaupunkiseudun kuntayhtymän liikennejärjestelmäryhmään.

Tampereen seudun liikennemallia eli TALLI -mallia on ylläpidetty yhdessä muiden omistajatahojen kanssa. Liikennemallityön tueksi on Pirkanmaan liitto ollut mukana myös valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen lisäotannassa.

Suomirata-yhtiön sekä ilmailun kehittämisen osalta olemme tehneet tarvittavaa edunvalvonta- ja yhteistyötä, mutta niihin liittyen ei ole tehty vuoden 2022 aikana liiton omaa suunnittelua tai selvityksiä.

Tieto ja ennakointi

Tuotimme digitaalisen kompassin laatimista tukevan analyysin digitalisaation mittareista ja tietolähteistä sekä digitalisaation lähtötilannekuvan. Osana digikompassin seurannan kehittämistä toteutimme yhdessä Tampereen kaupungin kanssa datatalouden nykytilaa kartoittavan haastattelututkimuksen ja osallistuimme digitalisaation etenemisen mittaamisen kansalliseen kehittämiseen valtioneuvoston Digitoimiston kanssa.

Toteutimme Pirkanmaan Talous -katsauksen yhdessä Tampereen kauppakamarin, Business Tampereen ja Pirkanmaan yrittäjien kanssa. Tuotimme Business Tampereen tarpeisiin räätälöidyt elinvoimadatapaketit sekä asiakasprofiloinnin. Ekologisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin mittariston kehittämisessä osallistuttiin kansalliseen kestäväen kehityksen mittaristoja koskevaan verkostotyöhön.

Lisäsimme tietojohdamiseen liittyvää sisäistä yhteistyötä liiton oman dataneuvoston suunnitelmallisissa keskusteluissa. Tietojohdamisen systemaattisen kehittämisen edellytyksiä vahvistettiin laatimalla Pirkanmaan liitolle tietojohdamisen kehittämissuunnitelma. Olemassa olevaa paikkatietoinfraa tullaan kehittämään niin, tieto on helpommin jatkojalostettavissa raportointityökalujen avulla (mm. Power BI -tietonäkymät).

Edistimme TJANSSI -hankkeen toimenpiteillä pk-yritysten ennakointia sekä ennakoinnissa tarvittavaa osaamista ja maakunnallista tietoyhteistyötä yhdessä Business Tampereen ja Tampereen Ammattikorkeakoulun kanssa.

Aluetietopalvelu on löytänyt paikkansa kokoavana tietoaalustana niin aluekehittämisen tunnusluvuille, paikkatiedolle kuin monen muunkin aihealueen keskeiselle datalle. Alustaa on kehitetty, jotta voimme vastata tiedolla johtamisen tarpeisiin samoin kuin avoimien rajapintojen kautta tiedon jakamisen tarpeisiin.

Varauidimme mahdollisen maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen mukanaan tuomaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmän vaikutuksiin kehittämällä maakuntakaavan tietomallia. Osana vaihekaavoitusta panostimme paikkatietopohjaiseen palautteenantomahdollisuuteen.

Viestintä

Viestinnällä tuetaan organisaation toimintaa, motivoidaan johtoa ja henkilöstöä sekä annetaan tietoa ajankohtaisista säännöksistä ja ohjeista.

Tämän vuoksi liitossa toteutettiin toimintasuunnitelman mukaisesti Viestintävarttaminen tietoiskusarja kevään 2022 aikana. Tietoiskuihin osallistuminen oli henkilöstölle vapaaehtoista.

Tietoa annettiin seuraavissa teemoissa: Instagram (ja muut somekanavat), liiton sisäinen tietopankki Västäräkki, puitesopimukset, saavutettavuus verkkosivuilla ja julkaisuissa, viestintään ja tilaisuuksiin liittyvät tietosuojavaatimukset (GDPR) sekä Twitter-koulutus sitä tarvitseville.

Julkisena toimijana Pirkanmaan liittoa sitoo laki digitaalisista palveluista. Siksi kiinnitämme viestinnän sisällöissä erityistä huomiota saavutettavuuteen. Verkkosivuratkaisuissa ei suosita erillisiä hankkeista ja projekteista nopeasti esiin nousevia verkkosivuja. Niiden sijaan suositellaan nykyisten sivujen (www.pirkanmaa.fi) yhteyteen tulevaa saavutettavaa ja tietoturvallista multisite-ratkaisua.

Käynnistyneelle vaihemaakuntakaavatyölle rakennettiin liiton pääsivuston alle oma sivusto kaava.pirkanmaa.fi. Samoin työ- ja elinkeinoministeriön rahoittama, Pirkanmaan liiton koordinoima kestävä kaupunkikehittämisen koordinaatiohanke sai väliaikaisen Innokaupungit-sivuston liiton pääsivun alle.

Verkkosivujen viestintää tukivat uutiskirjeet, sosiaalisen median kanavat sekä videotuotanto. Keskeisiä sosiaalisen median kanavia ovat Twitter, Facebook ja YouTube. Uutena kanavana oli käytössä Instagram. Pirkanmaan liiton toiminnasta viestitettiin säännöllisesti myös medialle.

Keväällä/kesällä 2022 liitolla oli käynnissä viestintäkampanjoita, joissa pyydettiin palautetta asukkailta ja sidosryhmiltä. Digikompassiyhteistyön sekä siihen liittyvän tilaisuuden EU-rahoitteinen viestintäkampanja toteutettiin yhdessä

mainostoimiston ja sidosryhmien kanssa. Vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma tuli nähtäville ja siihen liittyi viestintää liiton pääsivuilla, vaihemaakuntakaavan sivuilla sekä somekanavissa ja uutiskirjeissä.

Vaihemaakuntakaavan taustatyöhön liittyi myös sosiaalisessa mediassa toteutettu kolmen kuukauden mittainen Mieluisin luontokohde Pirkanmaalla -kampanja. Kampanja ohjasi pääasiassa aluetietopalveluun karttakyselyyn, josta saatiin paikkatietoa luontokohteista somelouhinnan keinoin. Kampanjat kasvattivat liiton näkyvyyttä erityisesti Facebookissa ja Instagramissa.

Kansainvälisen toiminnan esiin nostaminen ja viestinnän kehittäminen jäi toistaiseksi resurssisyistä tekemättä. Liiton verkkosivujen kansainvälinen osio odottaa vielä kehittämistä. Avasimme kuitenkin Pirkanmaan liiton omia hankkeita osana koko liiton toimintaa. Rahoittamistamme EU- ja AKKE-hankkeista viestimme myös aktiivisesti. Liiton ilmastotyöstä vastaavat kirjoittivat Ilmasto-keivät-blogisarjaa.

Viestinnän jatkokehittämisen kannalta merkittävää oli edunvalvonnan ja erityisesti alkaneen strategiatyön tukeminen.

Sotepalvelujen kehittäminen ja sote-uudistus

Pääministeri Marinin hallitus käynnisti sote-uudistuksen vuonna 2020 Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmalla, jossa kehitetään perustason sosiaali- ja terveyspalveluja. Ohjelman avulla käynnistettiin erilaisia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita, joista Pirkanmaan liitto hallinnoi vuoden 2022 loppuun kahta: Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-kehittämishanketta (PirSOTE-hanke) sekä Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille -Pirkanmaa-hanketta (PirKOTI-hanke). Molempien hankkeiden mukaista kehittämistä toteutettiin yhteistyössä Pirkanmaan kuntien kanssa, jotka toimivat hankkeissa osatoteuttajina.

Pirkanmaalle myönnettiin vuosille 2020-2023 Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuskehittämiseen valtionavustusta yhteensä 20 387 681 €, joka jakautui näiden kahden hankkeen välille. Hankkeissa oli Pirkanmaan liitossa työsuhteessa 36 henkilöä.

Sekä PirSOTE-ohjelmaa että PirKOTI-hanketta toteutettiin Pirkanmaalla kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

Kansalliset tavoitteet ovat

1. Saatavuus, oikea aikaisuus, jatkuvuus,
2. Ennaltaehkäisy ja ennakointi,
3. Laatu ja vaikuttavuus,
4. Monialaisuus ja yhteentoimivuus sekä
5. Kustannusten nousun hillintä

Hankkeiden tavoitteena oli vastata sekä sote-keskusohjelman yleisiin tavoitteisiin että THLn ja STMn edellyttämiin maakunnallisiin kehittämistarpeisiin. Ohjelman tarkoituksena oli tukea hyvinvointialueita valmistelemaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus, josta ihmiset saavat tarvitsemansa avun sujuvasti yhdellä yhteydenotolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1.1.2023. Pirkanmaan liitolla hankehallinnoijana tai osatoteuttajilla ei ole järjestämisvastuuta v. 2023 hankkeen kohteena olevista palveluista. Näillä toimijoilla ei ollut täten myöskään perusteita jatkaa hanketoimia enää vuonna 2023, vaan avustus tuli siirtää hyvinvointialueen käyttöön. Avustus tuli siirtää valtionapuviranomaisen päätöksellä avustuksen saajan hakemuksesta ja

hyvinvointialueen suostumuksella (toimielimen päätös) hyvinvointialueen käytettäväksi.

Pirkanmaan maakuntahallitus päätti 20.6.2022 hakea Pirkanmaan hyvinvointialueelta suostumusta vastaanottaa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet 1.1.2023 alkaen. Lisäksi esitettiin, että Pirkanmaan liittoon palkattu hankehenkilöstö siirretään liikkeenluovutuksen periaatteella hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Pirkanmaan aluehallitus hyväksyi Pirkanmaan liiton ehdotuksen hankkeiden ja hankehenkilöstön siirrosta 27.6.2022 ja STM antoi päätöksen PirSOTE-hankkeen valtionavustuksen siirrosta hyvinvointialueen käyttöön 17.10.2022. Päätös PirKOTI-hankkeen valtionavustuksen siirrosta hyvinvointialueen käyttöön annettiin 25.10.2022.

Sekä PirSOTE että PirKOTI -hankkeen rahoitus muodostui valtion 100 % valtionavustuksesta. Valtion rahoitus perustui PirSOTEn osalta Pirkanmaan hankesuunnitelmaan ja rahoituspäätökseen kesältä 2020 sekä täydentävään hankesuunnitelmaan ja täydennysrahoitukseen syksyltä 2021. PirKOTIn rahoitus perustui hankesuunnitelmaan ja rahoituspäätökseen syksyltä 2021.

Molemmissa hankkeissa kehitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakäytäntöjä ja luotiin uusia toimintamalleja, jotka on voitu ottaa suoraan käyttöön hyvinvointialueella. Tällaisia ovat esim. yhtenäiset palvelukriteerit, monialainen palvelutarpeen arviointi, sähköinen perhekeskus, etävastaanotot, opiskeluhuollon toimintamallit ja asiakassegmentointi. Kehittämistä raportoitiin rahoittajalle kahden kuukauden välein ja toteutuneet uudet toimintamallit on viety hankerahoituspäätöksen edellyttämällä tavalla Innokylään.

Hankkeilla oli kuntien sosiaali- ja terveysjohtajista, Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja Pikassoksen edustajista koostunut ohjausryhmä, joka kokoontui kahden kuukauden välein.

Hankkeet etenivät suunnitelman mukaisesti, tosin Covid-19 pandemia, henkilöstön vaihtuvuus ja hoitohenkilöstön työtaistelut vaikuttivat hankkeiden etenemiseen. Hanke oli tärkeä tuki hyvinvointialueelle siirtymisessä ja niiden avulla pystyttiin luomaan toimivia verkostoja kuntatoimijoiden, Pirkanmaan liiton ja muiden hanketoimijoiden kesken. Hankkeiden myötä pystyttiin yhdenmukaistamaan palveluita Pirkanmaan kunnissa. Hankkeiden kehitystyö yhdistyi tiiviisti Pirkanmaan maakuntaohjelman *Pirkanmaalla kukaan ei syrjäydy* -missioon.

Pirkanmaan Tulevaisuuden sote-keskus - valmistelun viestintä

PirSOTE- ja PirKOTI- hankkeiden viestintää tehtiin viestintäsuunnitelman, STM:n ja THL:n ohjeistuksen mukaisesti - tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen viestinnän kanssa.

Pääviestintäkanava oli Pirkanmaan liiton sivuilla julkaistu sote-hankesivusto, jonka päivittäminen loppui joulukuussa 2022. Hankkeen sisältöjä tuotiin esille Pirkanmaan hyvinvointialueen Twitter-kanavalla sekä Pirkanmaan liiton some-kanavissa. Hankevalmistelijat olivat aktiivisia tuottamaan videoita ja kirjoittamaan blogeja. Verkkoviestinnän apuna olivat sote-uutiskirjeet, joiden jakelu loppui joulukuussa 2022.

Edunvalvonta

Edistettiin hallitusohjelman ja sen puolivälipäivityksen ja kestävän kasvun ohjelman mukaisesti Pirkanmaalle tärkeitä tavoitteita kilpailukykyisissä yhteyksissä, koulutuksessa ja kulttuurissa, turvallisuudessa ja siviilikriisinhallinnassa, kierto- ja biotaloudessa sekä valmistavan teollisuuden uudistamisessa.

Valmisteltiin maakunnalle keskeisiä tavoitteita vuoden 2023 eduskuntavaalien jälkeen alkavalle vaalikaudelle ja sen mukaiseen hallitusohjelmaan. Esitettiin

ajankohtaisia määrärahatavoitteita vuoden 2022 lisätalousarvioihin ja valtion vuoden 2023 talousarvioon ja sitä seuraavien vuosien kehysbudjettiin. Eduskunta osoitti useisiin maakunnan tavoitteiden mukaisiin kohteisiin valtion rahoitusta.

Liitto hoiti Pirkanmaan kansanedustajien neuvottelukunnan valmistelu- ja sihteeritehtävät sekä avusti neuvottelukunnan käytännön työn järjestämisessä ja materiaalien valmistamisessa. Kansanedustajat valmistelivat yhteisiä kannanottoja, määrärahaesityksiä ja kirjallisia kysymyksiä sekä tekivät kunta-, yritys- ja muita vierailuja.

Läntisen Suomen maakuntien yhteistyö jatkui osin Pirkanmaan liiton vetovastuulla ja osin maakuntien vuorovedolla. Liikennehankkeissa työnjako oli seuraava: Pirkanmaan liitto veti päärataryhmää; Keski-Suomen liitto veti päärata+:n alueen työtä edunvalvontavalmistelussa ja yhteisen liikennestrategian seurannassa; Pirkanmaan liitto veti valtatie 3-ohjausryhmyötä. Liitto oli mukana VT3:n Hämeenkyrönväylän avajaisvalmisteluissa ja -juhlallisuuksissa 28.11. Hämeenkyrössä.

Lisäksi jatkuvat VT9-, VT12- ja VT24- sekä Helsinki-Forssa-Pori -liikennekäytävän (VT2) vaikuttamistyöt sekä muun muassa rataryhmät Pori/Rauma-Tampere ja Pori-Parkano-Haapamäki. Pirkanmaan liitto osallistui myös uutena liikenteen edunvalvonnan yhteistyöryhmänä alkaneeseen VT11:n toimintaan.

Osallistuttiin maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmatyöhön, Länsi-Suomen yhteisen liikennestrategiatyön seurantaan sekä vaikutettiin valtakunnallisen 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisen Väyläviraston investointiohjelman sisältöön. Yhdessä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa liitto päivitti maakunnan tienpidon ja liikenteen suunnitelman (TILSU).

Vaikutettiin ammatillisen- ja korkeakoulutuksen lisäresurssien saamiseen. Tuettiin ennakointitulosten mukaisen koulutustarjonnan järjestämistä maakunnassa ja nykyaikaisten oppimisympäristöjen kehittämistä. Tuettiin Pirkanmaan koulutusryhmän työskentelyä.

Johtotason ja poliittisen tason kansallisen edunvalvonnan yhteistyötä jatkettiin Länsi-Suomen alueella edunvalvojien ja asiantuntijoiden valmistelutyöllä. Yhteisenä teemana oli ”katse länteen” eli läntisen Suomen voimavarojen ja mahdollisuuksien esilletuominen muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa.

Jatkettiin tiivistä yhteistyötä Pirkanmaan muiden edunvalvontatoimijoiden kanssa muun muassa kansanedustajatapaamisten, hallitusohjelmatavoitteiden valmistelun ja 26.9. Tampereella pidetyn maakunnan Vaikuttajafoorumin järjestämisessä.

Vaikutettiin yhteistyössä Tampereen ja Pirkanmaan EU-toimiston kanssa sekä kansallisessa että EU:n valmistelussa ja päätöksenteossa eurooppalaisen liikenneverkon CEF-rahoitushakuihin (CEF, Connecting Europe Facility) ja TEN-T-suuntaviivauudistukseen (TEN-T, The Trans-European Transport Network, Euroopan laajuinen liikenneverkko). Osana eurooppalaisia liikenneverkkoja selvitettiin sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseen sekä eurooppalaisen raidelevyden Suo-messa soveltamiseen liittyviä kysymyksiä.

Pirkanmaan liitto organisoivat joitakin ministereiden ja muiden poliittisten toimijoiden sekä virkamiesten ja eduskunnan valiokuntien tapaamisia. Yhteydenpitoa ja yhteistyötä Pirkanmaan vaalipiirin puoluepiirien kanssa jatkettiin.

Maakuntajohtaja toteutti laajan kuntavierailukierroksen koko Pirkanmaalla.

Jatkettiin yhteistyötä Länsi- ja Sisä-Suomen alueellisen liikuntaneuvoston pirkanmaalaisten jäsenten kanssa. Annettiin lausunnot liikuntapaikkarakentamisen investointihankkeista ja liikuntalain muutoksesta. Yhteistyökumppanina liitto toimi Hämeen Liikunnan ja Urheilun kanssa järjestämällä 21.8. kansanedustajille liikuntatapaamisen yhdessä Valkeakosken kaupungin kanssa.

Liitto valmisteli maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminnan yhteistyötä ja siirtoa Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Jatkettiin maakunnan monipuolisen elämystalouden vahvistamista.

Tuettiin pirkanmaalaisten osajien osallistumista valtakunnallisiin työ- ja asiantuntijaryhmiin. Vaikutettiin EU-ohjelmakauden ohjelmien sisältöihin.

Osallistuttiin yhteistyöhön työllistämistä, työnhakua ja kouluttautumista edistävän Pirkanmaan Rekrytorin kanssa.

Osallistuttiin kansallisen edunvalvontatiimin operatiiviseen toimintaan.

Hallinto

Jäsenkuntien maksuosuudet

Jäsenkuntien maksuosuudet määräytyvät perussopimuksen mukaisesti edellisenä kalenterivuonna toimitetussa kunnallisverotuksessa jäsenkunnissa määrättyjen kunnallisveron määrien suhteessa. Jäsenkuntien maksuosuudet määrätään talousarvio ja -suunnitelmassa talousarviovuodelle lopullisina. Lisäkanto voidaan määrätä vain siten, että se perustuu talousarvion muutokseen.

Tilikauden 2022 jäsenkuntien maksuosuudet olivat 3 522 720 €.

Peruspääoma 31.12.2022 on 846 379,61 €.

Henkilöstö

Vuoden 2022 lopussa liitossa oli vakinaisessa virassa 5 ja toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa 27 henkilöä. Määräaikaisia oli 56. Laskennallisesti toimista 54 rahoitettiin ulkopuolisella rahoituksella. Henkilömäärä yhteensä oli 88 henkilöä.

Henkilöstön määrä kasvoi soteuudistusvalmistelun etenemisen ja tilikauden aikana käynnistyneiden muiden hankkeiden myötä. Merkittävä osa henkilöstöstä siirtyy vuoden 2023 alusta Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelukseen.

Työntekijöitä kannustettiin joukkoliikenteen käyttäjiksi suuntaamalla työnantajan tukea linja-auto- ja junaliikenteen työmatkalippuihin verottajan hyväksymissä verovapaan työmatkatuen puitteissa. Työntekijöiden kunnon ylläpitoa ja virkeyttä tuettiin kulttuuri- ja liikuntatuella.

ICT

Liiton tietotekniikan ulkoistuksen käyttöötoprojekti saatettiin loppuun syksyn 2022 aikana. Perustietotekniikka ja verkkoliikenteen valvonta ja ylläpito siirretään Istekki Oyille. Istekki on liiton inhouse-yhtiö. Ulkoistuksella vähennetään tietoturvaan ja tietosuojaan liittyviä riskejä ja turvataan liiton häiriötön toiminta.

Investoinnit

Tilikauden aikana ei ollut investointeja.

Varsinainen toiminta	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteutuma 2022	poikkeama
Toimintatulot	7 551 373,80	7 959 650,00	8 732 812,84	773 162,84
Toimintamenot	-7 410 017,88	-7 872 630,00	-8 584 896,12	712 266,12
Netto +/-	141 355,92	87 020,00	147 916,72	60 896,72

Projektitoiminta sisältyy varsinaiseen toimintaan. Projektitoiminnan menot olivat 4,3 M€ ja siitä 3,1 M€ liittyi sote-uudistukseen.

Pirkanmaan liitto						
Henkilöstö 31.12.		v. 2018	v. 2019	v. 2020	v. 2021	v. 2022
Virat						
	toistaiseksi täytetyt	5	5	5	5	5
Työsuhteiset toimet						
	toistaiseksi täytetyt	30	26	27	29	27
	toistaiseksi /osa-aik. täytetyt	0	0	1	1	0
	määräaikaisesti täytetyt	57	20	35	40	56
	edellä olevista hankerahoituk- sella	58	26	41	45	54
Yhteensä		92	51	68	75	88

Keskeisten tavoitteiden toteutuminen v. 2022		
Tavoite	Keskeiset aikaansaannokset	Poikkeamat
Maakuntaohjelman toimeenpano	Aluekehittämisen keskustelu valtio-osapuolen kanssa käytiin helmikuussa maakuntaohjelman painopisteiden mukaisesti. Tilannekuvan päivitys sekä seurantakeskustelu käytiin syksyllä 2022. TEM:ltä saatiin 1,2 M€ rahoitus alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman edistämisen AKKE-rahointusta. Ensimmäiset teemoihin kytetyt hankkeet rahoitusvalmistelussa 2022.	
Alue- ja rakennepolitiikan ohjelma	Liitolla on ollut vuoden alusta alkaen valmius avata ohjelmakauden 2021-2027 ensimmäinen rahoitushaku. Pirkanmaan liiton ensimmäinen EAKR-haku oli auki 12.5.-15.8.2022. Pirkanmaan liitto vastaa päättyvän ohjelmakauden 2014-2020 hallinnon ja maksatusten toteuttamisesta koko Länsi-Suomen alueella.	Ohjelmatyön aloitus viivästyi, kuukausilla, koska TEM:n EURA-järjestelmä avautui käyttöön vasta toukokuussa.
Vaihekaava	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui ja se oli nähtävillä touko-kesäkuussa. Tehdyt taustaselvitykset: Tuulienergian maisema-analyysit, uhanalaisuusaineiston paikkatietoanalyysi suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan sekä suosittujen luontopaikkojen some-kampanja, joka auttaa tiedon louhinnassa. OAS:n palautteen pohjalta teetettiin kaupan ohjauksen esiselvitys.	
Liikennejärjestelmäsuunnitelma	Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma asetettiin nähtäville ja sen hyväksymispäätös tehdään 2023.	
Innovaatiotyö	Innokaupungit –ohjelman kansallinen koordinaatio on käynnistetty. Vetovastuuhankkeiden rahoitushaku järjestetty ja rahoituspäätösvalmistelu edennyt.	Rahoituspäätöksiä ei ole voitu tehdä viivästyneestä EURA-tietojärjestelmästä johtuen.
Vihreän ja digitaalisen siirtymän edistäminen	Energiastrategian luonnos lähetettiin lausunnonle joulukuussa 2022. Pirkanmaan LUMO valmistui. Se tehtiin yhteistyössä Pirkanmaan ELYn kanssa.	

	Vetyekosysteeminen kehittämisshanke käynnistyi. Pirkanmaalle muodostettiin digitaalisen siirtymän kokonaisvaltainen tavoitteisto. Mikroelektroniikka-kokonaisuuden alueellinen edistäminen aloitettu.	
Sote-uudistus	Tulevaisuuden sotekeskus PirSOTE ja PirKOTI ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Hankkeissa kehitettiin toimintakäytäntöjä ja luotiin uusia toimintamalleja, jotka on voitu ottaa käyttöön hyvinvointialueella. Hankkeet olivat tärkeä tuki hyvinvointialueelle siirtymisessä.	Kehittämisen haasteena on ollut henkilöstövaje.
Edunvalvonta	Edistettiin Pirkanmaalle tärkeitä tavoitteita kilpailukykyisissä yhteyksissä, koulutuksessa, turvallisuudessa ja kierto- ja biotaloudessa. Valmisteltiin keskeisiä hallitusohjelma-tavoitteita tulevalle vaalikaudelle.	
Viestintä	Uutiskirjeitä lähti sidosryhmille joka kuukausi. Tiedotteita, blogeja julkaistiin, lisäksi osallistuttiin Pirkanmaan liiton avoimien työpaikkojen, tapahtumien ja rahoitushakujen markkinointiin. Viestinnässä pääkanavina olivat verkkosivut ja somekanavat. Uutena kanavana käyttöön otettiin Instagram.	
Hallinto	ICT-palvelujen siirto IsteKille on valmis. Sähköinen allekirjoitus on mahdollistettu koko asiakirjatuo- tantoon.	

LUOTTAMUSHENKILÖT

Käytetyt puolueyhenteet
 Kansallinen kokoomus (kok)
 Perussuomalaiset (ps)
 Suomen Keskusta (kesk)
 Suomen Kristillisdemokraatit (kd)
 Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue (sd)
 Vasemmistoliitto (vas)
 Vihreä liitto (vihr)

Pirkanmaan liiton maakuntavaltuuston jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä toimikautena 2021-2025.

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja Sofia Vikman (kok), Tampere
 Ensimmäinen varapuheenjohtaja Hanna Laine (sd), Kangasala
 Toinen varapuheenjohtaja Hannu Koivistoinen (ps), Kihniö
 Varsinainen jäsen ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä. Varajäsen on samasta ryhmästä ja kunnasta.

AKAA

Mari Yli-Koivisto (kok)	Sami Rajala
Saila Kallioinen (sd)	Inka Loppi

HÄMEENKYRÖ

Esa Järvenpää (sd)	Maarit Lepistö
Rauno Mäki (ps)	Janne Mäkinen

IKAALINEN

Marjo Heikkilä (kesk)	Ilmo Kalli

JUUPAJOKI

Timo Musturi (sd)	Anita Vihersalo

KANGASALA

Hanna Laine (sd)	Jari Haaparanta
Sina Isokallio (vihr)	Heidi Pitkänen 14.11.2022 asti Stiina Lahikainen 14.11.2022-

Hanna Holma (kesk)	Hannu Karppila

Maiju Nupponen (vas)	Jorma Mäntylä

KUHMOINEN

Kari Paajanen (kok)	Päivi Malin

KIHNIÖ

Hannu Koivistoinen (ps)	Janne Ojala

LEMPÄÄLÄ

Tuula Petäkoski-Hult (sd)	Heikki Havukainen

Ville Hämäläinen (vihr)	Tiina Wesslin

Piia Nurmela (kd)	Mika Korkatti

MÄNTTÄ-VILPPULA

Arto Pirttilahti (kesk)	Arto Lampinen

NOKIA

Jari Kinnunen (kok)	Piila Paalanen

Marko Asell (sd)	Raisa Hiltunen

Maria Asunta (ps)	Matti Salin

Kirsi Pelvola (vihr)	Kaisa Räsänen

ORIVESI

Maija Ylistalo (kok)	Jussi Viljanen

PARKANO

Reijo Ojennus (kd)	Kauko Turunen

PIRKKALA

Aki Hepokorpi (kok)	Katri Virkkunen

Veli-Matti Ahtiainen (ps)	Jaana Ristimäki-Anttila

PUNKALOIDUN

Linda Lähdeniemi (kesk)	Timo Karunen

PÄLKÄNE

Reetta Mathier (vihr)	Sari Tamminen

RUOVESI

Mervi Härkönen (kok)	Marko Kivi

SASTAMALA

Jari Kortelahti (kok)	Päivi Pelttari
Sari Henriksson (ps)	Maire Villo
Leena Saarela (vas)	Timo Haapanen

TAMPERE

Petri Rajala (kok)	Tomi Evilä
Aleksi Jäntti (kok)	Matti Höyssä
Anna-Kaisa Ikonen (kok)	Elina Järvenpää
Anne-Mari Jussila (kok)	Ida Leino
Sofia Vikman (kok)	Anneli Taina
Aila DüNDAR-Järvinen (sd)	Inna Rokosa
Ilkka Porttikivi (sd)	Antti Hiitti
Johanna Loukaskorpi (sd)	Mahmoud Machaal
Ulla Kampman (sd)	Kirsi Kaivonen
Sofia Julin (sd)	Pekka Salmi
Antti Moisander (ps)	Arto Grönroos
Joonas Kiviranta (ps)	Joakim Vigelius
Anni Molari (ps)	Veikko Vallin
Marika Puolimatka (ps)	Sakari Puisto
Hanna Sareila (vihr)	Brigita Krasniqi
Mirja Salmijärvi (vihr)	Vilma Järvisalo
Matti Helimo (vihr)	Jaakko Stenhäll
Jouni Ovaska (kesk)	Vilhartti Hanhilahti
Milka Hanhela (vas)	Mikko Aaltonen
Noora Tapio (vas)	Liban Sheikh
Sirpa Pursiainen (kd)	Sari Tanus

URJALA

Jaakko Honkaniemi (kok)	Heidi Rytty

VALKEAKOSKI

Marja Heikkinen (kok)	Timo Döbert
Pia Hänninen (sd)	Tapio Takku
Petri Nieminen (ps)	Helena Lehtinen

VESILAHTI

Tapani Pietilä (kok)	Kristiina Pispala

VIRRAT

Keijo Kaleva (sd)	Eila Kalliomäki

YLÖJÄRVI

Juho Ojares (kok)	Katja Luojus
Seppo Peltola (sd)	Jaana Heikkilä
Minna Sarvijärvi (kesk)	Riitta Koskinen
Anna Jukantupa (vas)	Aki Leppänen

Maakuntavaltuuston ryhmien puheenjohtajat

Kansallinen Kokoomus	Tapani Pietilä
Suomen Sosialidemokraattinen puolue	Pia Hänninen 28.11.2022 asti Tuula Petäkoski-Hult 28.11.2022-
Suomen Keskusta	Minna Sarvijärvi
Vasemmistoliitto	Anna Jukantupa
Vihreä liitto	Sina Isokallio
Suomen Kristillisdemokraatit	Sirpa Pursiainen
Perussuomalaiset	Antti Moisander

Tarkastuslautakunta 2021 - 2025

Varsinainen jäsen ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä.

Puheenjohtaja

Aki Hepokorpi (kok), Pirkkala	Kari Paajanen, Kuhmoinen

Varapuheenjohtaja

Aila Dündar-Järvinen (sd), Tampere	Keijo Kaleva, Virrat

Jäsenet:

Juho Ojares (kok), Ylöjärvi	Mervi Härkönen, Ruovesi
Joonas Kiviranta (ps), Tampere	Marika Puolimatka, Tampere
Reetta Mathier (vihr), Pälkäne	Hanna Sareila, Tampere

Tilintarkastaja

BDO Audiator Oy on liiton tilintarkastusyhteisö. BDO Audiator Oy:n nimeämänä vastuullisena JHT-tilintarkastajana on vuonna 2022 toiminut HT, JHT Minna Ainasvuori.

Maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet 2021 - 2025

Varsinainen jäsen ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä ovat samasta ryhmästä.

Maakuntahallituksen puheenjohtaja

Roope Lehto (sd), Nokia Saila Kallioinen, Akaa

Ensimmäinen varapuheenjohtaja

Arto Satonen (kok), Sastamala Mari Yli-Koivisto, Akaa

Toinen varapuheenjohtaja

Lassi Kaleva (ps), Tampere Aarne Raevaara, Tampere

Jäsenet

Ilkka Sasi (kok), Tampere Timo Tuomisto, Ikaalinen

Saana Vahvelainen (kok), Kangasala Riina Aspila, Lempäälä

Atanas Aleksovski (sd), Tampere Tuula Petäkoski-Hult, Lempäälä

Taru Tolvanen (sd), Pirkkala Ilkka Hjerppe, Orivesi

Hannu Ruuska (ps), Ylöjärvi Pirjo Ala-Kaarre, Virrat

Minna Hölttä (vihr.) Valkeakoski 28.11.2022 asti

Sina Isokallio (vihr), Kangasala 28.11.2022- Perttu Jussila, Tampere

Marjo Mäkinen-Aakula (kesk), Orivesi Juha-Matti Markkola, Kihniö

Virva-Mari Rask (vas), Lempäälä Jouni Sirén, Tampere

Maakuntahallituksen nimeämät työryhmät:

Pirkanmaan maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) asettaminen

Maakunnan liiton ja sen jäsenkuntien edustajina

Varsinainen jäsen ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä.

Puheenjohtaja

Roope Lehto, Nokia

Atanas Aleksovski, Tampere

Ensimmäinen varapuheenjohtaja

Sofia Vikman, Tampere

Ilkka Sasi, Tampere

Juho Ojares, Ylöjärvi

Totti Hämäläinen, Lempäälä

Taru Tolvanen, Pirkkala

Hanna Laine, Kangasala

Jari Sammatti, Parkano

Marko Kuronen, Mänttä-Vilppula

Sina Isokallio, Kangasala

Kaisa Räsänen, Nokia

Pentti Jarkko, Sastamala

Anna-Kaarina Rantaviita-Tiainen,
Tampere

Mikko Aaltonen, Tampere

Anne Lappalainen, Orivesi

Valtion viranomaisten kiintiöstä

Toinen varapuheenjohtaja

Juha Sammallahti, Pirkanmaan
ELY-keskusRiikka Joutsensaari, Pirkanmaan
ELY-keskus

Mari Rajala, Pirkanmaan ELY-keskus

Irina Simola, Pirkanmaan ELY-keskus

Jaakko Ryymin, Keski-Suomen
ELY-keskusMirja Rinne, Keski-Suomen
ELY-keskus 19.12.2022 astiJohanna Latvala Keski-Suomen ELY-
keskus 19.12.2022-Helena Herttuainen,
Metsäkeskus PirkanmaaAri Lähteenmäki,
Metsäkeskus Länsi-Suomi

Järjestöjen kiintiöstä

Kolmas varapuheenjohtaja

Peer Haataja, Tampereen kauppakamari

Markus Sjölund, Tampereen kauppakamari

Sanni Halla-aho, SAK Pirkanmaa

Ahti Ruoppila, SAK Pirkanmaa

Mervi Mustakoski, Akava Pirkanmaa

Jussi Savolainen, Akava Pirkanmaa

Heli Renko, STTK (Tehy)

Tarmo Repo, STTK (Kirkon alat)

Visa Merikoski, MTK-Pirkanmaa

Saana Eklund, ProAgria Etelä-Suomi

Maria Virtanen,
Pirkanmaan Yrittäjät ry 22.8.2022 asti

Sari Järvelin,
Pirkanmaan Yrittäjät ry
22.8.2022 asti

Jenni Pöllänen,
Pirkanmaan Yrittäjät ry 22.8.2022-

Pilvi Kärkelä
Pirkanmaan Yrittäjät ry
22.8.2022-

Jari Lehtonen,
Talonrakennusteollisuus

Jukka Nieminen
Teknologiateollisuus, Pirkanmaa

Asiantuntijajäsenet

Sanna Wesanko, Tampereen korkeakoulu yhteisö (Tampereen yliopisto ja TAMK)

Mika Sievi-Korte, Pirkanmaan ELY-keskus

Hannu Raittinen, Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri

Karoliina Salminen, VTT

Tapani Rantala, Tampereen seurakuntayhtymä

Kirsi Viskari, Pirkanmaan ammatillisen toisen asteen koulutuksen järjestäjät

Matti Lipsanen, Pirkanmaan liitto

Esittelijä, maakuntajohtaja Anna-Mari Ahonen, Pirkanmaan liitto

Ympäristö- ja ilmastojaosto

Varsinainen jäsen ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä.

Puheenjohtaja

Roope Lehto   Taru Tolvanen

Varapuheenjohtaja

Arto Satonen   Saana Vahvelainen

Lassi Kaleva   Pirjo Ala-Kaarre

Marjo Mäkinen-Aakula   Juha-Matti Markkola

Minna Hölttä 19.12.2022 asti

Sina Isokallio 19.12.2022-   Perttu Jussila

Virva-Mari Rask   Jouni Sirén

Esittelijä, suunnittelupäällikkö Marko Mäkinen, Pirkanmaan liitto

Sihteeri, kehittämisspäällikkö Liisa Hyttinen, Pirkanmaan liitto

Asiantuntija, projektipäällikkö Tiina Luukkonen, Pirkanmaan liitto

Asiantuntija, suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen, Pirkanmaan liitto

Asiantuntija, johtaja innovaatio ja tulevaisuustyö Petri Räsänen, Pirkanmaan liitto

Asiantuntija, johtaja Mari Rajala, Pirkanmaan ELY-keskus

Asiantuntija, erityisasiantuntija Soili Ingelin, Pirkanmaan ELY-keskus

Nuorisoedustajat Tähkä Tolvanen ja Emmi Kallio, varalla Nuutti Kujansuu

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Pirkanmaan liiton jäsenmaksuosuudet kunnittain
vuoden 2020 verotietojen mukaan.

kunta	vuoden 2020 kunnallisvero €	kunnan jäsen- maksuosuus €
Akaa	59 227 293,94	111 263,83
Hämeenkyrö	35 291 242,39	66 297,79
Ikaalinen	21 285 184,91	39 986,14
Juupajoki	5 647 961,03	10 610,21
Kangasala	124 567 312,58	234 010,96
Kihniö	4 718 936,97	8 864,95
Kuhmoinen	6 247 744,01	11 736,95
Lempäälä	92 233 863,23	173 269,65
Mänttä-Vilppula	34 817 332,66	65 407,51
Nokia	129 821 959,90	243 882,29
Orivesi	30 248 662,93	56 824,85
Parkano	19 528 356,81	36 685,78
Pirkkala	85 634 322,43	160 871,81
Punkalaidun	7 890 858,00	14 823,69
Pälkäne	20 703 115,21	38 892,67
Ruovesi	12 898 423,14	24 230,85
Sastamala	72 963 997,61	137 069,46
Tampere	866 827 840,45	1 628 414,45
Urjala	13 653 469,98	25 649,28
Valkeakoski	74 998 202,72	140 890,90
Vesilahti	16 282 465,91	30 588,08
Virrat	18 921 979,25	35 546,65
Ylöjärvi	120 782 716,92	226 901,25
Pirkanmaa	1 875 193 242,98	3 522 720,00

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot	v. 2022	v. 2021
Jäsenkuntien maksuosuudet	3 522 720,00	3 436 800,00
Muut tulot	684 890,76	619 148,19
Tuet ja avustukset	4 435 075,70	3 293 465,66
Yhteensä	8 642 686,46	7 349 413,85

Henkilöstöä koskevat liitetiedot	v. 2022	v. 2021
Palkat	4 798 930,71	4 135 805,96
Sivukulut	1 036 384,67	911 721,86
Henkilöstökorvaukset	-46 729,90	-49 164,97
Yhteensä	5 788 585,48	4 998 362,85

Henkilöstö	v. 2022	v. 2021
Virkoja		
- toistaiseksi täytetyt	5	5
Työsopimussuhteiset		
- toistaiseksi täytetyt	27	29
- osa-aikaisesti täytetyt	0	1
- määräaikaiset	56	40
edellä olevista projektirahoituksella	54	45
Yhteensä	88	75

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

	v. 2022	v. 2021
Kansallinen Kokoomus	8 964,00	7 295,99
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	8 849,00	8 257,66
Suomen Keskusta	2 332,00	2 280,00
Perussuomalaiset	2 691,50	1 671,84
Vihreä liitto	2 540,00	3 826,66
Vasemmistoliitto	2 440,00	2 215,00
Suomen Kristillisdemokraatit	513,00	366,00
Sininen tulevaisuus		
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	28 329,50	25 913,15

Tilintarkastajan palkkiot	v. 2022	v. 2021
BDO		
Tilintarkastuspalkkiot	9 328,00	4 395,00
Hanketarkastus	14 343,32	5 700,00
KPMG Julkishallinnon palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	0,00	4 896,00
Hanketarkastus	10 980,00	1 143,96
Palkkiot yhteensä	34 651,32	16 134,96

TASEEN LIITETIEDOT

Käyttöomaisuuden arvostus 31.12.2022

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti

Hyödykeryhmäkohtainen poistosuunnitelma

Käyttöomaisuuslaji	Poisto- menetelmä	Poisto aika
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Toimitilojen peruskorjaukset	tasapoisto	30 vuotta
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta
Muut	tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset (peruskorjaukset)	tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
ICT-laitteet	tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

Luettelo arvopapereista 31.12.2022

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseessa hankintameno.

Arvopaperi	kpl	Nimellis- arvo	Kirjanpito- arvo
Kuntien Tiera Oy	1	1,00	1,00 €
Sarastia Oy	1	1,00	1,00 €
Istekki Oy	5	1 385,00	6 925,00 €
Monetra Pirkanmaa Oy	1	21,00	21,00 €
	yhteensä		6 948,00 €

Lyhytaikaiset saamiset

	v. 2022	v. 2021
Projektisaatavat	4 672 190,11	2 170 971,92
Alv palautukset	140 233,56	75 878,48
Muut	-498,60	109 308,22
	4 811 925,07	2 356 158,62

Erittely oman pääomien erien lisäyksistä, vähennyksistä ja siirroista

	v. 2022	v. 2021
Peruspääoma		
Lisäykset	0,00	5 351,74
Poistot		
	846 379,61	846 379,61
Maakuntaneuvos Jussi V. Niemen rahasto		
Vähennykset	7 000,00	7 000,00
	38 680,00	45 680,00
Pirkanmaan liiton varmuusrahasto		
	247 519,67	247 519,67
Edellisen tilikauden ylijäämä		
Lisäykset		313 076,19
Vähennykset	26 513,08	0,00
	573 411,28	599 924,36
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-44 357,57	-26 513,08
Oma pääoma	1 661 632,99	1 712 990,56

Peruspääoma	31.12.2022		
KUNTA	Äyrit 1995	%	EURO
Akaa	841 504 267	3,16	26 772,15
Hämeenkyrö	518 111 645	1,95	16 483,53
Ikaalinen	419 855 480	1,58	13 357,55
Juupajoki	138 148 772	0,52	4 395,15
Kangasala	1 443 486 213	5,43	45 923,98
Kihniö	114 150 938	0,43	3 631,67
Kuhmoinen	168 216 183	0,63	5 351,74
Lempäälä	911 259 336	3,43	28 991,38
Mänttä-Vilppula	802 345 486	3,02	25 526,32
Nokia	1 611 700 474	6,06	51 275,65
Orivesi	496 946 640	1,87	15 810,17
Parkano	418 430 122	1,57	13 312,20
Pirkkala	757 328 559	2,85	24 094,13
Punkalaidun	185 683 782	0,70	5 907,46
Pälkäne	338 936 871	1,27	10 783,15
Ruovesi	307 319 027	1,16	9 777,24
Sastamala	1 380 009 369	5,19	43 904,49
Tampere	12 048 709 511	45,29	383 325,22
Urjala	296 305 754	1,11	9 426,86
Valkeakoski	1 422 121 283	5,35	45 244,26
Vesilahti	146 337 422	0,55	4 655,67
Virrat	443 719 870	1,67	14 116,78
Ylöjärvi	1 392 845 808	5,24	44 312,87
Pirkanmaa	26 603 472 812	100	846 379,61

Lyhytaikaiset velat**v. 2022****v. 2021**

Ostovelat	496 010,75	253 292,56
Enn.pid.ja sivukuluvelat	163 883,84	141 040,97
Siirtovelat projekteille	3 079 561,34	2 857 800,45
Lomapalkkajaksotukset	820 518,34	660 560,40
Palkka- ja sivukulujaksotukset	150 823,21	117 794,01
	4 710 797,48	4 030 488,39

Leasingvastuut	Aika	Kuukausierä	Maksut v. 2023	Maksut v. 2024 -
kahviautomaatti	1.11.2021-31.10.2023	84,26	842,60	
kahviautomaatti	1.6.2020-31.5.2023	90,00	450,00	
kahviautomaatit	1.3.2021-28.2.2023	252,78	3 033,36	505,56
		427,04	4 325,96	505,56

Vuokravastuut	Aika	Kuukausierä	Maksut v. 2023	Maksut v. 2024 -
toimitilat / Koskitammi	1.9.2016-31.8.2024	66 160,78	793 929,36	529 286,24
- josta edelleenvuokrattuna		46 312,55	555 750,55	370 500,37
netto		19 848,23	238 178,81	158 785,87
asuinhuoneisto As Oy Tampereen Tesoman Ve- turi		582,00	4 074,00	
varasto /etäarkisto, Naulakatu 2		234,00	2 808,00	

Toimitiloihin liittyvät vuokravakuudet

annetut	163 100,00
saadut	118 707,52

Ympäristötuotot ja -kulut

Ympäristötuotot

	v. 2022	v. 2021
Viranomaistoiminnan tuotot	0	0
Muut ympäristötuotot		
ilmastonmuutoksen hillintä	259 073	226 629
kestävän liikkumisen edistäminen	0	39 200
yht	259 073	265 829

Ympäristökulut

Muut ympäristökulut

ilmastonmuutoksen hillintä	334 414	334 469
kestävän liikkumisen edistäminen	3 214	116 753
ympäristönsuojelu	6 382	40 000

yht	344 010	491 222

Ympäristökulut, netto	84 937	225 393

Kirjanpitokirjojen luettelo

Tilikaudella 1.1.2022 - 31.12.2022 on käytetty seuraavia kirjanpitokirjoja:

Pääkirja

Päiväkirja

Tase

Tositelajit

6A Maksuliikenneohjelma

KR Toimittajat - lasku

RV Laskun siirto

SA Pääkirjatilitosite

ZA Aloittava tase

ZB Aloittavan taseen korjaukset

ZP Maksukirjaus

ALLEKIRJOITUKSET

Tampereella 13. päivänä helmikuuta 2023

PIRKANMAAN MAAKUNTAHALLITUS

Sähköiset allekirjoitukset

Tilintarkastajan merkintä:

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Tampereella

BDO Audiator Oy

Minna Ainasvuori

HT, JHT

sähköisesti allekirjoitettu